

ყველა ჩვენი საზრუნავი მივანდოთ უფალს, რადგან ის ზრუნავს ჩვენზე

ლოცვა მართლმორწმუნე ადამიანის სულის სუნთქვა.

ქრისტიანული ცხოვრება წარმოუდგენელიცაა და შეუძლებელიც ლოცვის გარეშე. რასაც უმნიშვნელოვანესი ადგილი უკავია ქრისტიანის ცხოვრებაში და რატა გასაკვირია, რომ უფალი იესო ქრისტე ახალი აღთქმის წმინდა წიგნებიდან ჩვენს თვალწინ წარმოჩინდებოდეს და წარმოდგებოდეს, როგორც მუდმივად მლოცველი, რის შესახებაც ღვთისმშობელი მოციქული ჰაკლე ბრძანებს, ებრაელთა მიმართ ეპისტოლეში, რომ ქრისტემ ხორცში ყოფნის დღეებში ძლიერი ღალატითა და ცრემლებით შესწირა ლოცვა-ვედრება ზეციურ მამას და მისი ლოცვა შესწინილ იქნა ღვთის მოშიშებისა და მორჩილების გამო (ებრ. 5.7).

ღიას, უფლისა ჩვენისა და მაცხოვრის, იესო ქრისტეს უარსებითესი შტრიხი, რითაც ის წმინდა წერილის წიგნებიდან წარმოსდგება ჩვენს წინაშე, გახლავთ ლოცვა, ლოცვითი ღვანლი.

და ამას ამოწმებს ოთხივე მახარებელი, რომელთა წიგნებშიც ქრისტესთან მიმართებაში სიტყვა „ლოცვა“ ოცდახუთჯერ გვხვდება.

წმ. წერილიდან შეგვიძლია გავიგოთ, როდის, სად და როგორ ლოცულობდა მაცხოვარი.

ჩვენი განცხადება ქრისტეს მუდმივი, განუწყვეტელი ლოცვის შესახებ ლიტონ სიტყვად რომ არ დარჩეს, საილუსტრაციოდ წმ. წერილიდან შესატყვის ადგილებს გავიხსენებთ.

* * *

მამ, ასე: როდის ლოცულობდა იესო ქრისტე?

იესო ლოცულობდა ჭამის წინ:

წმ. მათე და ლუკა მახარებლების გადმოცემით, იესო ქრისტემ მოწაფეებს მოუწოდა, მასთან მიეტანათ ხუთი პური და ოთხი თევზი, ახედა ზეცად, აკურთხა, დაამტვრია და პურები მისცა მოწაფეებს, რომლებიც ხალხს დაურთვეს (მათე 14,19).

მკვდრეთით აღდგომის შემდეგ, იესო მოწაფეებთან ერთად რომ იჯდა, პური აიღო, აკურთხა, გატეხა და მიანოდა მათ, რომელთაც თვალი აქილათ და იცნეს იგი, რის შემდეგაც ის მათთვის უჩინარი შეიქნა (ლუკა 24,31).

ქრისტე ლოცულობდა ღამით:

თორმეტი მოციქულის არჩევის წინ სალოცავად მთაზე ავიდა და

მთელი ღამე ღვთისადმი ლოცვაში გაატარა, გათენებისას კი მოუხმო თავის მოწაფეებს, რომელთაგან თორმეტი ამოირჩია და მოციქულები უწოდა (ლუკა 6,12-13).

ქალებისა და ბავშვების ჩაუთვლელად ხუთი ათასი კაცის დაპურების შემდეგ იესომ მოწაფეები აიძულა, ნაფში ჩამსხდარიყვნენ და გალმა გასულიყვნენ, ვიდრე ხალხს გაუშვებდა. ისინი რომ გაისტუმრა, თვითონ ღამით ავიდა მთაზე, სადაც განმარტოებული ლოცულობდა (მარკოზი 6,45-46).

ქრისტე ლოცულობდა მამინ, როდესაც ის განსაკუთრებულად იყო დაკავებული, იმდენად დაკავებული, რომ არც დასვენებისათვის და არც საზრდოს მიღებისათვის დროც კი აღარ რჩებოდა (მარკოზი 3,20; 6, 31; 6,46), მაგრამ ჩვენგან განსხვავებით, რაც უფრო მეტად იყო დაკავებული, მით უფრო მეტ დროს უთმობდა ლოცვას.

წმ. ლუკა მახარებელი გადმოგვცემს, რომ ხალხში რაც უფრო და უფრო მეტად ვრცელდებოდა ქრისტეს სახელი, მით უფრო მეტი და მეტი ხალხი დაჰყვებოდა მას ქადაგებების მოსასმენად, კურნებათა მისაღებად და მსახურებით დადლილ-დამაშვრალი იესო უდაბურ ადგილებში მიდიოდა და ლოცულობდა (ლუკა 5, 15-16).

მრავალი ჩვენთაგანი კი ხშირად ვჩივივართ, – იმდენად ვიღლებით, ლოცვისთვის დრო საერთოდ აღარ გვრჩება.

მამ, ძვირფასებო, ვისწავლოთ ქრისტიანებმა ქრისტესაგან, რომ რაც უფრო დაკავებულნი ვართ მსახურე-

საკაკი მინდიაშვილი

თეოლოგი

ბით მოყვასთა მიმართ და რაც უფრო დადლილ-დაქანცულები ვართ შრომით, ჯაფითა და ღვანლით, მით უფრო მეტად გვმართებს ლოცვა.

იესო ქრისტე ლოცულობდა დიდი და მნიშვნელოვანი საქმეების აღსრულების, ასევე თავის ცხოვრებაში მძიმე მომენტებისა და განცდების შემდგომ (მათე 14,23; იოანე 6,15).

ასევე ლოცულობდა მნიშვნელოვანი მოვლენების, მნიშვნელოვანი განცხადებებისა და მნიშვნელოვანი განცდების წინ.

ასე მაგალითად, წმინდა ლუკა მახარებლის გადმოცემით, ვიდრე მოწაფეებს განუცხადებდა, რომ მისი ზვედრი იყო, მრავალი ტანჯვა დაეთმინა, უარყოფილი ყოფილიყო უხუცესების, მწიგნობრებისა და მღვდელმთავრების მიერ, რის შემდეგაც მოკლავდნენ და მესამე დღეს მკვდრეთით აღდგებოდა, მანამდე იგი განმარტოებით ლოცულობდა (მათე 9:18,22).

იესო ლოცულობდა ოთხდღიანი ლაზარეს მკვდრეთით აღდგინების წინ (იოანე, თავი 11).

იესო ქრისტე ლოცულობდა სახარების ქადაგების წინ, რის შესახებაც ვგებულობთ წმ. მარკოზის სახარებიდან (2:35, 38-39).

იესო ქრისტე ლოცულობდა მასზე სულიწმინდის ხილულად გარდამოსვლის წინ.

წმ. ლუკა მახარებლის თანახმად, როდესაც იესო მოინათლა და ლოცულობდა, ცა გაიხსნა, სულიწმინდა გარდამოხდა მასზე ხორციელი სახით, ვითარცა მტრედი და ზეციდან ზეციური მამის ხმა გაისმა:

– შენა ხარ ჩემი საყვარელი ძე, რომელიც მე მოვიწონეო (ლუკა 3,21-22).

იესო ლოცულობდა დიდი განსაცდელებისა და მოსალოდნელი საცდურების წინ. მხედველობაში მაქვს იესოს ორმოცდლიანი ლოცვა და მარხვა უდაბნოში ეშმაკის მიერ სამგზის გამოცდის წინ სამი საცდურის შეთავაზებით (მათე 4,1-17) და ლოცვა გეთსიმანიის ბაღში, რის შესახებაც ცოტა მოგვიანებით ვაპირებთ საუბარს (ლუკა 22,40-41).

იესო ქრისტე ლოცულობდა რწმენით, თანახმად წმ. იოანე მახარებლისა.

იესო მიმართავს ზეციურ მამას ლაზარეს მკვდრეთით აღდგინების წინ თვალების ზეაპყრობით:

– მამაო, გმადლობ, რომ მისმინე, მე ვიცოდი, რომ ყოველთვის მისმენ და მე მხოლოდ გარშემოკრებილი ხალხის გასაგონად მოგმართე (ვთქვი), რათა მათ ირწმუნონ, რომ შენ მომავლინი (იოანე 11,41-42).

იესო ლოცულობდა მადლიერებითა და თვალებაპყრობილი, როგორც ამის შესახებ წმ. იოანე მახარებელი გვაუწყებს ლაზარეს მკვდრეთით აღდგინების სასწაულთან დაკავშირებული ამბის თხრობისას (იოანე 11,41).

იესო ხანგრძლივად ლოცულობდა, ლოცულობდა მთელი ღამის განმავლობაში (ლუკა 6,12);

ის ლოცულობდა ზეციური მამის ნებისადმი სრული მორჩილებით, რის შესახებაც ვგებულობთ გეთსიმანიის ბაღში ლოცვის დროს (მათე 26,42).

მაცხოვარი ჩვენი ლოცულობდა გულმოდგინედ (ლუკა 22,44) და დაჟინებით (მათე 26,44).

იესო ლოცულობდა ფეხზე მდგომი (იოანე, თავი 11), ასევე – მუხლმოდრეკილი ან სახით ქვედამხობილი გეთსიმანიის ბაღში ლოცვის დროს, ჯვარცმული, ჯვარზე ხელეგანართხმული.

წმ. მათე მახარებლის მიხედვით, ქრისტემ გეთსიმანიის ბაღში მოწაფეებს მიმართა, – ჩემი სული სასიკვდილოდ არის დამწუხრებული, აქ იყავით და იფხიზლეთო ჩემთან ერთად. შემდგომ ამისა, მათ მცირე მანძილით მოსცილდა, პირქვე დაემხო და ლოცულობდა:

– მამაო ჩვენო, თუ შესაძლოა, ამარიდე ეს სასმისი, მაგრამ არა როგორც მე მსურს, არამედ – როგორც შენ (მათე 26,39).

წმ. ლუკა მახარებლის თანახმად,

იესო მონაფეებს რომ მოსცილდა ქვის სასროლ მანძილზე, მუხლი მოიყარა და ისე ლოცულობდა (ლუკა 22,4).

საერთოდ, ძველი და ახალი აღთქმის წმინდა წიგნებიდან გამოძინარე, ადამიანის სხეული ლოცვის დროს შეიძლება სხვადასხვა მდგომარეობაში იყოს, რითაც წმ. წერილი გვასწავლის, რომ ლოცვის დროს სხეული როგორ მდგომარეობაშია, ამას კი არა აქვს დიდი მნიშვნელობა, არამედ – იმას, ანთია თუ არა ჩვენი სული ლოცვის დროს უფლის მიმართ.

მამასადამე, სული უფლის მიმართ შეიძლება ენთოს ლოცვაში სხეულის ნებისმიერ მდგომარეობაში. ძვირფასებო, თქვენ გახსოვთ, რომ მეზვერე და ფარისეველი უფლის მიერ წარმოთქმულ სახარებისეულ იგავში ფეხზე მდგომარენი ლოცულობენ.

უფალი იესო ქრისტე მათ შესახებ ამბობს, რომ ტაძარში ფარისეველი იდგა და თავისთვის ლოცულობდა, მეზაჟე კი, რომელიც მოშორებით იდგა ფარისევლისაგან განსხვავებით და საკუთარი ცოდვების გამო ღრმა სინანულის გამო ვერც კი ბედავდა თვალების ცისკენ ახედვას, თვალების ზეაპყრობას, მკერდში იცემდა მჯილს და გულანთებული ევედრებოდა უფალს:

– ღმერთო, მილხინე მე, ცოდვილსა ამას (ლუკა 18; 11,13).

მაგალითები იმის შესახებ, რომ შეიძლება ფეხზე მდგომმა, მუხლმოდრეკილმა, მინაზე ქვედამხობილმა და სახით ზეაღმართულმა ილოცო, უკვე მოგახსენეთ.

აქვე იმასაც აღვნიშნავთ, რომ ლოცვა მჯდომარე მდგომარეობაშიც შეიძლება.

წმ. ლუკასა და წმ. მარკოზის სახარებებიდან ვიცით, რომ იესომ მკვდრეთით აღდგომის შემდეგ თავის მოწაფეებთან ერთად მჯდომმა აილო პური, აკურთხა, გატეხა და მოწაფეებს მიანოდა (ლუკა 24,30).

იესო ქრისტემ უამრავ ხალხს სასწაულეზობრივი დაპურების წინ უბრძანა, მოლზე გუნდ-გუნდად დამსხდარიყვნენ. მართლაც, ისინი დასხდნენ მწყობრად ას-ასად და ორმოცდაათ-ორმოცდაათად, ამის შემდეგ აილო ხუთი პური და ორი თევზი, ზეცას ახედა, აკურთხა, ე.ი. ლოცვა აღავლინა, დატეხა პურები, თავის მოწაფეებს გადასცა, რათა მათ პური და თევზი ხალხისთვის ჩამოეირიგებინათ (მარკოზი 6, 39-41).

ლოცვა შეიძლება მწოლიარე

მდგომარეობაშიც; ასე მაგალითად: წმ. დავით მეფე-წინასწარმეტყველი თავის ერთ-ერთ ფსალმუნში მიმართავს ღმერთს:

– მაგლობელი ბაგეებით გაქებს პირი ჩემი, როდესაც ჩემს სარეცელზე გიხსენებ და მთელ ღამეებს შენზე ვფიქრობო (62,67).

ამრიგად, იესო ქრისტე ლოცულობდა პირქვე დამხობილი, მუხლმოდრეკილი, თვალებით ზეაპყრობილი, ფეხზე მდგომი, ხელეგანართხმული, ლოცულობდა რწმენით, მადლიერებით, მორჩილებით, ლოცულობდა დიდხანს, ლოცულობდა ხანგრძლივად და გულმოდგინედ და დაჟინებით.

და როგორც წმ. პავლე მოციქული გვამცნობს, ყოველივე ამასთან ერთად, იესო ლოცულობდა ძლიერი ღალადითა და ცრემლებით (ებრ. 5,7), გეთსიმანიის ბაღში ლოცვის დროს მისი ოფლი სისხლის წვეთებივით გახდა და მინას ეპკურებოდა (ლუკა 22,44).

* * *

იმდენად, რამდენადაც უკვე გავარკვიეთ, როგორ და როდის ლოცულობდა მაცხოვარი ჩვენი, ამჯერად იმის გარკვევას შევეცადოთ, თუ სად ლოცულობდა იგი.

იესო ლოცულობდა ხალხის თანდასწრებით, ხალხით გარშემორტყმული.

ბავშვებისა და ქალების ჩაუთვლელად ხუთიათასი კაცის სასწაულეზობრივი დაპურების წინ იესომ ხალხს უბრძანა, რომ ბალახზე დამსხდარიყვნენ, აილო ხუთი პური და ორი თევზი, ახედა ზეცას, ილოცა, აკურთხა, დაამტვრია და პური მოწაფეებს მისცა (მათე 14,19), რომელთაც სასწაულეზობრივად გამრავლებული პური ხალხს დაურიგეს (მათე 14,19).

იესო ლოცულობდა განმარტოებით.

ხალხის სასწაულეზობრივი დაპურების შემდეგ, როდესაც დარჩენილი ნატყეხებისაგან თორმეტი გოდორი აივსო და როდესაც ხალხი გაუშვა, მოწაფეები კი აიძულა, ნავში ჩამსხდარიყვნენ და მეორე მხარეს მასზე ადრე გასულიყვნენ, თვითონ მთაზე ავიდა იმისათვის, რათა განმარტოებით ელოცა (მათე 14, 22-23).

იესო ლოცულობდა მთაზე, რის შესახებაც ეს-ესაა, რაც მოგახსენეთ (მათე 14,23; იოანე 6,15; ლუკა 6,12).

ლოცულობდა უდაბნოსა (მარკოზი 1,35; მათე თ.4) და ბაღში (მათე 26,36-46).

როდესაც მაცხოვარი თავის მონაფეხთან ერთად კედრონის ხევეს გალმა გავიდა იქ, სადაც გეთსიმანის ბალი იყო, მან მონაფეხებს უთხრა, რომ თქვენ აქ დასხედით, რათა ბაღში შევიდეთ და ვილოცოთ (იოანე 18,1; მათე 26,36).

ამრიგად, წმ. მათეს, წმ. მარკოზის, წმ. ლუკასა და წმ. იოანეს სახარებებიდან გავარკვევით ჩვენთვის უაღრესად საინტერესო, მნიშვნელოვანი და დამომძღვრელი საკითხი იმის შესახებ, თუ სად, როდის და როგორ ლოცულობდა უფალი ჩვენი და მაცხოვარი იესო ქრისტე.

* * *

ზემოთქმულიდან გამომდინარე, ამჯერად იმის გარკვევას შევეცადოთ, არის თუ არა ულოცველობა ცოდვა?

ჩვენ ეს საკითხი შეძლებისდაგვარად დანვრლებით გვაქვს განხილული თხზულებაში: „ბრძოლა უკანასკნელ ამოსუნთქვამდე“ („იესოს ლოცვისა და განუწყვეტელი ლოცვის აუცილებლობის შესახებ“) და თხზულებაში: „დღესასწაული ღმერთთან ყოფნა“. იხ. „მწუხარეთა ნუგეშისათვის“ წიგნი I, წიგნი II, თბ. 2005 წ. ამიტომ მხოლოდ რამდენიმე მომენტზეა გავამახვილებთ ყურადღებას.

მაშ ასე:

არის თუ არა ულოცველობა ცოდვა?

ამ საკითხთან დაკავშირებით საინტერესო, არსებითი და მაცხოვრებელია ყოველი ჩვენგანისათვის არა მარტო ის, თუ სად, როდის და როგორ ლოცულობდა თვით უფალი ჩვენი და მაცხოვარი იესო ქრისტე, არამედ რა სწავლებას გვაძლევს ლოცვასთან დაკავშირებით, რას გვასწავლიან წმ. მოციქულები, რას გვიჩვენებენ წმ. მამები.

უფალი მოგვინოდებს, რომ ყოველთვის ვილოცოთ და არ მოგვებზრდეს ლოცვა (ლუკა 18,1), წმ. მოციქული პავლე გვიჩვენებს, რომ განუწყვეტლივ ვილოცოთ (1 თერ. 5,17), რომ გასაჭირში მომთმენნი ვიყოთ, ლოცვაში კი მტკიცენი (რომ. 12,12), რომ ვიბეჯითოთ ლოცვაში და ფხიზლად ვიყოთ ლოცვის დროს ღვთისადმი მადლიერებით (კოლ. 4,2), რომ ყოველგვარი ლოცვითა და ვედრებით ვილოცოთ ყოველ ჟამს სულით და მუდამ ვიფხიზლოთ (ეფეს. 6,18). წმ. პავლეს სურვილია, რომ კაცები ყველგან ლოცულობდნენ და წმინდა ხელებს რისხვისა და ეჭვის გარეშე

ალაპყრობდნენ (1 ტიმ. 2,8)...

ზემოთქმულიდან გამომდინარე, „ბიბლიის“ პასუხის მოკლე შინაარსი იმასთან დაკავშირებით, არის თუ არა ულოცველობა ცოდვა, ასეთია:

ულოცველობა ცოდვა.

ულოცველობა ღმერთს განარისხებს.

ულოცველობა ჩვენი მრავალი უბედურების ერთ-ერთი უმთავრესი მიზეზია.

ღმერთი წმ. სოფონია წინასწარმეტყველის პირით იმ ადამიანთა მიმართ, რომლებიც ღმერთს არ ეძებენ, რომლებიც აღარ ლოცულობენ, რომლებიც აღარ ელაპარაკებიან ღმერთს, აღარ ელაპარაკებიან თავის შემოქმედს, აცხადებს, რომ მათ, ვინც უფალს განუდგნენ, ვინც აღარ ეძიებენ უფალს და აღარ კითხულობენ მას, ხელს მოეუღერებ და მიწის პირისაგან მოგვეთო (1:6,2-3).

ის, რომ ულოცველობა ღმერთს განარისხებს, არაერთგზის არის გაცხადებული უფლის მიერ წმ. ესაია წინასწარმეტყველის წიგნში.

თავად წმ. ესაია მიმართავს უფალს და ახასიათებს თავის თანამედროვეებს, თუ სადამდე მიიყვანა ისინი ულოცველობამ და ცოდვათა მოურიდებლობამ:

– ყველანი უწმინდურებივით ვიქცევით და ფოთლებივით ვჭკნებით, ცოდვები ქარივით გვერეკება და შენს სახელს აღარავინ მოუხმობს, რათა სულიერად გამოფხიზლდეთ, შენ რომ მოგეკრათ და შენ რომ ჩაგეჭიდოთ, ჩვენი ცოდვების გამო სახე გავქვს ჩვენგან დაფარული და ჩვენივე ცოდვების გამო გვადნობო (64, 5-6).

წმ. დანიელ წინასწარმეტყველი სინანულით აღნიშნავს, რომ მრავალ უბედურებათა მიუხედავად, რომლებიც თავს დაგვატყდა, ჩვენ მაინც არ შევევედრეთ უფალს, ჩვენს ღმერთს, რომ თავი დაგვეხსნა ყველა ჩვენი უბედურებისაგან და ჭეშმარიტება შეგვეცნო (9).

ძველი აღთქმის სხვა წინასწარმეტყველის, ოსიას პირით უფალი მიმართავს ისრაელიანებს და ეს სიტყვები, ეს გაფრთხილება ჩვენც გვხვება, ჩვენს ხალხსაც ეხება, სახელდობრ, მათ, ვინც ამპარტავენების მომაკვდინებელ ცოდვას დაემოწნენ და ცხოვრებას ულოცველად ატარებენ.

– ვაი, მათ, ვინც ზურგი მაქციეს, – უფალი ამ სიტყვებს წარმოთქვამს ულოცველი ხალხის მიმართ, – ამის გამო დაღუპვა ელით მათ,

რადგან შემცოდეს... გულით არ შემომლაღდებენ და თავიანთ საწოლებში კვნესიან, მიმატოვებს, განმიდგნენ და მოშვებულ მშვილდებს დაემსგავსნენო (7,13-16).

ერთი სიტყვით, თუ თვით უფალი, თვით მოციქულები, წმინდანები ლოცვას თავიანთ ცხოვრებაში მიიჩნევდნენ იმ უმნიშვნელოვანეს საქმედ, რომელსაც დიდ დროს უთმობდნენ, მამ, რატომ არ უნდა მივიჩნევდეთ ჩვენც ლოცვას მათ კვალობაზე ჩვენი ცხოვრების უარსებითეს და უმნიშვნელოვანეს საქმედ?!

მლოცველისათვის ლოცვას მრავალი კეთილი ნაყოფი მოაქვს. უპირველესი ნაყოფი ლოცვისა კი ის გახლავთ, რომ ამ დროს, ე.ი. ლოცვისას ჩვენ ღმერთთან ვართ, ხოლო ის, ვინც ღმერთთანაა, ღვთის მოწინააღმდეგისგან შორსაა.

წმ. გრიგოლ ღვთისმეტყველი შენიშნავს, რომ ჩვენი ლოცვა ჩვენ გვჭირდება და არა ღმერთს, რომელმაც ჩვენს თხოვნამდე იცის, ჩვენ რა გვსურს, ჩვენ რა გვჭირდება.

ლოცვით ჩვენ გსწავლობთ ღმერთთან თანაყოფნას, ლოცვა გვაჩვენებს ღმერთთან ერთობას.

ერთხელ აბბა აგათონს ძმებმა ჰკითხეს:

– მამაო, საბერძონაზვნო ღვანლთა შორის რომელი მოითხოვსო ყველაზე მეტ და ყველაზე დიდ შრომას?

და აგათონმა უპასუხა, რომ არ არსებობსო უფრო დიდი და უფრო მეტი შრომა, ვიდრე ღმერთთან ლოცვაა, – ღმერთთან ლაპარაკია. რადგან ყოველთვის, როგორც კი შეუდგება ადამიანი ლოცვის სამზადისს, მისი ცხოვნების მტრები გაძლიერებულიად ცდილობენ ამ საქმიდან მის ჩამოცილებას, რადგან იციან, რომ მათთვის ყველაზე დიდ დაბრკოლებას ღვთისადმი ჩვენი ლოცვა წარმოადგენს.

* * *

ახლა კი შეპირებისამებრ, შევეუდგებით საუბარს გეთსიმანის ბაღში იესოს ლოცვისა და ჩვენთვის ამ ლოცვის განსაკუთრებული მნიშვნელობის შესახებ, რომელსაც წმინდა მამები უწოდებენ ჯვარცმას გოლგოთაზე ჯვარცმამდე.

მოგესხენებით, დაახლოებით ორიათასი წლის წინათ მაცხოვარმა მოგვცა ღვთისადმი ლოცვის სრულყოფილი ნიმუში, ლოცვათა ნიმუში: „საუფლო ლოცვა“, ანუ „მამაო ჩვენი“, რომელიც თავისი ბავშვური უბრალოებითა და სიმარტივით მისანვლოდმი და

გასაგებია ბავშვებისათვისაც. დამეთანხმებით, რომ პატარები ყოველთვის ძალდაუტანებლად, სიხარულით ითვისებენ და იოლად უფლებიან მას. ეს ლოცვა უყვართ მათაც, რომლებიც ბავშვობის ხანიდან გამოვიდნენ და რომლებსთვისაც უფლის მიერ ჩვენთვის ნიშნად დადგენილი ეს „ლოცვათა ლოცვა“ ღრმა ღვთისმეტყველების შემცველია.

ქრისტიანობის აპოლოგეტის, ტერტულიანეს თქმით, მართალია, „საუფლო ლოცვა“ – „მამაო ჩვენო“ სიტყვიერად უფალესად შეკუმშულია, მაგრამ ვრცელია შინაარსობრივად, – იგი თავის თავში მთელ ღვთიურ მოძღვრებას შეიცავს, რის გამოც მას „მოკლე სახარებადაც“ მოიხსენიებენ.

„მამაო ჩვენო“ – ღვთისადმი შვიდი თხოვნა-ვედრებისა და დიდებისმეტყველებისაგან შედგება. და ამ შვიდ ვედრებათაგან ერთ-ერთი მოგეხსენებათ არის: „იყავ ნება შენი, ვითარცა ცაათა შინა, ეგრეცა ქვეყანასა ზედა“.

საგულისხმოა, რომ გეთსიმანიის ბაღში თავისი მიწიური, ამქვეყნიური ცხოვრების ყველაზე მწუხარე ღამეს თვით უფალი იესო ქრისტე სწორედ ამავე თხოვნა-ვედრებით მიმართავს ზეციურ მამას:

– მამაო, თუ შესაძლებელია, ამარიდე ეს სასმისი, მაგრამ „არა ვითარ მე მნებავს, არამედ ვითარცა შენ“ (მათე 26,39).

ღიას, უძიძიძისი მწუხარების ჟამს ამ სიტყვებს უფალი წარმოთქვამს მამაო, როდესაც, მისივე თქმით, მისი სული სასიკვდილოდ არის დამწუხრებული (მათე 26,38). ე.ი. უფალი იესო ქრისტე ევედრება ზეციურ მამას, რომ თუ შესაძლებელია, მისგან არიდებულ იქნას ის უსამინღესი და ენითუთქმელი ტანჯვა-წამება, რომელიც მას ჯვარცმამდე და ჯვარცმის დროს ელოდება. მაგრამ იესო მისივერად მოიკვეთს თავისი ადამიანური ნების მოქმედებას და ზეციურ მამას სთხოვს, რომ ყოველივე იყოსო „არა ვითარ მე მნებავს, არამედ ვითარცა შენ“ (მათე 26,39).

ვიდრე საუბარს გავაგრძელებდეთ, მანამდე შევნიშნავთ, რომ სხვადასხვა თარგმანებში „გეთსიმანია“ სხვადასხვა დანერვილობით გვხვდება, როგორც „გეთსემანე“, როგორც „გეთსამანია“, როგორც „გესემანე“ (ჰაილიშის ოთხთავში)... ჩვენ ვიყენებთ დღეს დამკვიდრებულ დანერვილობას „გეთსიმანია“-ს.

ეს ბაღი გეთსიმანიისა ქრისტეს

მონაფეების – იოანესა და იაკობის მამას, ზებედეს კუთვნილებას წარმოადგენდაო. ამ ბაღში ზეთისხილის ხეები იზრდებოდა და უნდა ვიგულისხმოთ, რომ ეს სახელწოდებაც „გეთსიმანია“ ამ ბაღმა სწორედ ამის გამო მიიღო, რადგან „გეთსიმანია“ „ზეთის სახლს“ ნიშნავს.

ბაღს დასავლეთის მხრიდან იერუსალიმი გადმოჰყურებდა, აღმოსავლეთით – ელეონის მთა ანუ მთა ზეთისხილისა, საიდანაც უფალი აღდგომიდან მეორმოცე დღეს ამაღლდა ზეცად.

გეთსიმანიის ბაღი ელეონის მთის ძირას მდებარეობდა; აქ მისასვლელად კედროვანი ანუ ნაძვროვანი ხევი, ღელე უნდა გადაეღებინათ.

და აი, უფალი მონაფეებთან ერთად ელეონის მთის ძირს რომ მიუახლოვდა, გეთსიმანიის ბაღში შევიდა.

ეს გახლდათ მყუდრო, განმარტოებული ადგილი, სადაც უფალს უყვარდა მოსვლა როგორც ლოცვისათვის, ისე თავის მონაფეებთან საუბრისათვის. ამიტომ გასაკვირი არ არის, იმ დღეს, როდესაც მოციქულებს სრული გარკვეულობით აფრთხილებს ღამით მისი გაცემის, მოციქულთა მიერ მისი მიტოვებისა და მათი გაფანტვის შესახებ, სწორედ აქეთ, გეთსიმანიის ბაღისაკენ მოემართება უფალი საიდუმლო სერობისა და პეტრესათვის იმის წინასწარუწყების შემდეგ, რომ იმ ღამით პეტრე მას მამლის ყვირილად სამგზის უარყოფდა.

გეთსიმანიის ბაღში იესოს ლოცვისა და პეტრეს მიერ სამგზის უარყოფაზე დანვრილებით, საგანგებოდ ვაპირებთ საუბარს ჩვენს წიგნში „გოლგოთაზე“. მანამდე კი კვლავ დაუზრუნდებით გეთსიმანიის ბაღს, საითკენაც მონაფეებთან ერთად მიემართება მაცხოვარი.

მისი სიკვდილის ჟამი ახლოვდება, – ჟამი მისი ამქვეყნიური მისიის ყველაზე მნიშვნელოვანი მოვლენის აღსრულებისა, რისთვისაც, ბუნებრივია, საჭირო იყო ყველა სულიერი და ფიზიკური ძალის მოკრება, რაც სწორედ ლოცვაში იყო შესაძლებელი.

საერთოდ, როგორც წინამდებარე თხზულების დასაწყისში აღვნიშნეთ, თავისი ამქვეყნიური ცხოვრების ყველაზე მნიშვნელოვანი მოვლენებისა და მომენტების წინ იესო ყოველთვის ლოცულობდა და ლოცულობდა განმარტოებით; მთელი დღის შრომით, მსახურებით, ღვანლით დაღლილი ხშირად მთელ

ღამეს ლოცვაში, ე.ი. ზეციურ მამასთან საიდუმლო, მისტიურ ერთობაში ატარებდა.

მამ, იესო მონაფეებთან ერთად მოვიდა იმ ადგილზე, რომელსაც „გეთსიმანია“ ჰქვია და მიმართა მათ:

– აქ დასხედით, ვიდრე იქ წავიდოდეთ და ვილოცებდეთ.

თან ნაიყვანა პეტრე და ზებედეს ორი ძე – იაკობი და იოანე და იწყო ურვა-წუხილი. მამინ იესომ გაუმხილა მათ, რომ სასიკვდილოდ არის ჩემი სული დამწუხრებული, აქ იყავით და იფიზილეთო (მათე 26, 36-38; ლუკა 22,39-46; მარკოზი 14,41-42).

გეთსიმანიის ბაღთან დაკავშირებით აქ შეუძლებელია სამოთხის ბაღი არ გავგახსენდეს:

ჩვენი პირველი მშობლები ცოდვით დაეცნენ სამოთხის ბაღში, საიდანაც ადამიანთა მოდგმის საბოლოო სიკეთისათვის იქნენ გამოძევებული ცოდვის მოუწინაველობის გამო, გეთსიმანიის ბაღში კი იწყება მეორე ადამის – უფლისა ჩვენისა და მაცხოვრის ჩვენი ცოდვებისაგან, შეჩვენებისაგან, ჯოჯოხეთისაგან, მარადიული სიკვდილისაგან, ბოროტ სულთა და მათი მთავრის ძალაუფლებისაგან გამომხსნელი და მაცხოვრებელი ტანჯვა-წამება და ბოლოს – ჯვარზე სიკვდილი.

მართალია, იესო მთელი დღის დაღლილ-დამამუშავალი მოვიდა გეთსიმანიის ბაღში, სადაც შემოსასვლელად გადმოლახა კედრონის შენაკადი, რომელიც თავის დროზე სულიერად შეჭირვებულმა წმ. მეფე დავით მეფესალმუნემაც გადალახა, მაგრამ იესო აქ, ამ მყუდრო და განმარტოებულ ადგილას მოვიდა არა დასასვენებლად, არამედ ჩვენი ადამიანური გონებისათვის სრულიად მიუწვდომელი და ენით აღუწერელი თავისი ტანჯვა-წამების წინა ღამით სულიერი და ფიზიკური ძალების მოსაკრებად.

იოანე მახარებელი ამბობს, რომ იესო თავის მონაფეებთან ერთად კედრონის ხეეს გადაღმა გავიდა, იქ, სადაც ბაღი იყო და მონაფეებთან ერთად შევიდაო ბაღში, საგულისხმოა, რომ ეს ადგილი მისმა გამცემმა იუდამაც იცოდა, რადგან იესო და მისი მონაფეები აქ ხშირად იკრიბებოდნენ (იოანე 18,1-2).

საყურადღებოა, რომ „კედრონის“ ანუ „ნაძვროვან ხეეს“, – ამ სახელწოდებას მხოლოდ იოანე მახარებლის სახარებაში ვხვდებით.

ეს ხევი ელეონის, ე.ი. ზეთის ხილის მთისა და იერუსალიმის გამყოფი იყო.

სხვა მახარებლებისაგან განსხვავებით იოანე ბალის სახელს – „გეთსიმანისა“ – არ ასახელებს, რადგან იმდროინდელმა მკითხველმა, როგორც ჩანს, იცის, რომ ამ ბაღში იოანე გულისხმობს სწორედ გეთსიმანის ბაღს, სადაც მდებარეობდა მღვიმე, გამოქვაბული, რომელიც შემდგომში ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის სამარხი გახდა.

არსებობს მოსაზრება, რომ კედრონის ხევი უძველეს დროში დიდი ნაძვებით, კედრებით ყოფილა დაბურული, მაგრამ სინამდვილეში, ბიბლიის კომენტატორთა მიხედვით, ებრაულად „ნაჰალ კიდრონი“ ნიშნავს „ბნელ ხევს“ და არა „კედართა ხევს“.

გეთსიმანის მღვიმეში იესომ დატოვა რვა მონაფე, ხოლო პეტრე, იაკობი და იოანე ბალის სიღრმეში გაიყოლა, თუმცა მათაც განემორა ქვის სატყორცნ მანძილზე ისე, რომ მონაფეები ხედავდნენ მას, რადგან პასექისათვის ყოველთვის სავსემთვარეობა იყო და, ამდენად, მაცხოვარს ხედავდნენ ისინი, რადგან ხეებს შორის მას ღამის ნათელი დაჰნათობდა.

უფალი ღმერთი უღრმესი მწუხარებით ლოცულობდა ზეციური მამის წინაშე და როგორც ადამიანი თავის ადამიანურ ნებას სრულიად მოანდობდა და დაუმორჩილებდა თავისი უსაშინლესი მსხვერპლგაღების წინ ღვთის ნებას.

წმ. ლუკა მახარებლის თქმით, ღვანლში მყოფი ურვილი იესო უფრო და უფრო გულმსურვალედ ლოცულობდა და მისი ოფლი სისხლის წვეთებად ეპკურებოდა მინას. ძველი ქართული თარგმანით თუ ვიტყვი, მისი ოფლი იქმნა ვითარცა ცვარი სისხლისა, გარდადამოშავალი ქვეყანასა ზედა (22,44).

წმ. მათეს თქმით კი, როდესაც პეტრე და ზებედეს ძენი – იაკობი და იოანე წაიყვანა უფალმა, იწყო მწუხარებად და ურვად, დათქვა, რომ ჩემი სული შენუხებულაო ვიდრე სიკვდილამდე (მათე 26,37).

წმ. იოანეს სახარებიდან ვგებულობთ, რომ როდესაც იუდას იმის შიშით, რომ მონაფეები ქრისტეს, – თავიანთ მოძღვარს დაიცავდნენ და იმის გამოც, რომ, როგორც ჩანს, თავისი ყოვლად უღირსი სიცოცხლის დაკარგვის გამოც შიშობდა, საიდუმლო სერობიდან გამოსული, ტაძრის შეიარაღებულ მსახურთა რიცხოვნობას არ დასჯერდა და მღვდელმთავართა მიერ დაქირავებულ რომაელთა ორასკაციანი შეიარაღებული რაზმიც წამოიყვანა. ამას

თუ მივუმატებთ ტაძრის ხუცესებს, მღვდელმთავრებს, ფარისევლთა და მღვდელმთავართა მსახურებს, არ გაგვიძნელებდა იმის წარმოდგენა, თუ როგორ მრავალრიცხოვან ბრბოს მიუძღვებოდა იუდა იესო ქრისტეს შესაპყრობად გეთსიმანის ბაღისაკენ.

რა თქმა უნდა, ყოველივე ღვთის საიდუმლო განგებულებით წარმართებოდა, მაგრამ ისე არა, რომ ვინმეს ერთმეოდა თავისუფალი ადამიანური ნება კეთილი თუ ბოროტი საქმეების აღსასრულებლად და მამასადამე, აქედან გამომდინარე, არც არავინ არ რჩებოდა პასუხისმგებლობის გარეშე ღვთის წინაშე.

როდესაც ბრბო იუდას წინამძღოლობით ბაღში შევიდა, სიმონ-პეტრემ მალეკოზს-მღვდელმთავრის მონას მახვილით ყური ჩამოათალა. იესომ გაუმრთელა ყური მალეკოზს და პეტრეს მოუწოდდა, რომ მახვილი ქარქაშში ჩაეგო, შემდგომ ამისა, მიმართა სიმონ-პეტრეს:

– ნუთუ არ უნდა შევსვაო სასმისი, რომელიც მამამ მომცა? (იოანე 18,1-12).

ე.ი. მამამ და ღმერთმა, როგორც წმ. კლიმენტი ალექსანდრიელი განმარტავს ამ ადგილს, მაცხოვარს მისცა თასი – ანუ ტანჯვა და სიკვდილი, თუმცაღა სიკვდილი აღსრულდა იუდეველ ღვთისმოძულეთა მეშვეობით, მაგრამ, რა თქმა უნდა, ეს არ მოხდებოდა, ღმერთს რომ ეს ჩვენი გადარჩენისათვის არ დაემჯა. ამიტომაც იყო, რომ როდესაც პილატემ მიმართა ქრისტეს:

– განა არ იცი, რომ შენს ჯვარცმაზე ხელმწიფება მაქვსო.

იესომ მიუგო:

– ჩემზე არავითარი ხელმწიფება არ გექნებოდა, მაღლიდან რომ არ მოგცემდაო (იოანე 19,11).

პილატეს ძალაუფლების მეშვეობით აღსრულდა ტანჯვისაკენ ძის ნებაყოფლობითი სწრაფვა და საამისოდ კი ნებაართვა და თანხმობა იყო ზეციური მამისგანაც.

და ცხადია, იმდენად, რამდენადაც უფალი იესო ქრისტე ჩვენთვის ყველგან ყოველთვის ყველაფერში მაგალითია, ამიტომ მას უნდა მივბაძოთ, – განვამტკიცოთ და გავაძლიეროთ თითოეულმა ჩვენგანმა ქრისტესმიერი ერთგულება ღვთის წმინდა ნებისადმი, რადგან მხოლოდ ღვთის ნების აღმსრულებელ ჰგვივს უკუნისამდე, როგორც ამის შესახებ სული წმიდა გამოგვიცხადებს იოანე ღვთისმეტყველის პირით.

უფალი მოგემართავს და მოგვიწოდებს წმ. პავლე მოციქულის მიერ, რომ ჩვენი სხეულები ტაძარია ჩვენში სული წმინდას, რომელიც ღვთისაგან გვაქვს და რომ ჩვენს თავს არ ვეკუთვინით, რადგან ფასით ვართ ნაყიდნი, ე.ი. გამოსყიდულნი ვართ ქრისტეს მონამეობრივი ძვირფასი სისხლით.

ამიტომ უნდა ვადიდოთ ღმერთი ჩვენი სხეულებითა და ჩვენი სულებით, რომლებიც ღვთისაა (1კორ. 6,19-20).

ე.ი. ჩვენი სულები და ჩვენი სხეულები ჩვენ აღარ გვეკუთვნის, არამედ – ღმერთს. ამიტომ აღარც ძალაუფლება არა გვაქვს მათზე ჩვენი მანკიერი, ცოდვიანი სურვილების დასაკმაყოფილებლად, არამედ – მხოლოდ ღვთის ნების, ე.ი. ღვთის მცნებების აღსასრულებლად (წმ. იოანე ოქროპირი).

იმდენად, რამდენადაც ჩვენი სული და სხეული ღვთის საკუთრებაა, ჩვენი ვალა ორივე, ე.ი. სულიც და სხეულიც წმინდა-ვყოთ, რაც შეუძლებელია ღვთის, მოძღვრებაში, ღვთის მცნებებში გამოხატული ღვთის წმინდა ნების გარეშე.

ღვთის ნება კი რა არის?

პავლე მოციქულის თქმით, ღვთის ნება არის ჩვენი სწმინდე.

ღვთის ნების, ღვთის მცნებების აღსრულებისათვის აუცილებელია მათი ცოდნა, მათი შესწავლა და იმ ძალის, იმ მაღლის მოხვეჭა და მომუშაება, რომელსაც წმინდა ეკლესიური ცხოვრებით, უპირველეს ყოვლისა, წმ. საეკლესიო საიდუმლოებების მეშვეობით მოვიპოვებთ.

ყოველივე ეს კი შეგვადლებინებს ცოდვებისაკენ, ვნებებისაკენ, მანკიერებებისაკენ მიდრეკილი ჩვენი ადამიანური ნება ღვთიურ ნებას დაგუმორჩილოთ და ცხოვრების წესითაც აღვასრულოთ ის, რასაც „საუფლო ლოცვაში“ ვითხოვთ: „მამაო ჩვენო... იყავნ ნება შენი ვითარცა ცათა შინა, ეგრეცა ქვეყანასა ზედა“, რათა შევძლოთ ღვთის ნებისადმი სრული მინდობა, სრული მორჩილება როგორც ჩვენს გარეგან, ისე შინაგან ცხოვრებაში, როგორც ჩვენს დროებით, ისე მარადიულ არსებობაში.

ყოველივე ეს კი შეგვადლებინებს წმ. პეტრე მოციქულის მიბაძვით ჩვენც დავმდაბლდეთ ღვთის ძლიერი ხელის ქვეშ, რათა თავის დროზე აგვამაღლოს მან და ყველა ჩვენი საზრუნავი მივანდოთ უფალს, რადგან ის ზრუნავს ჩვენზე (1 პეტრე 5, 6-7).